

tečné kolaborace). Podobně jako Sokrates, který mohl utéct z Athén, Maurras mohl utéct do frankistického Španělska, kde byl považován za jednoho z největších politických génů, ulice byly nazývány jeho jménem atp. Maurras ale, stejně jako Sokrates, odmítl. Byl odsouzen na doživotí. Ve vězení psal po celý čas další knihy a články.

Demokratická Francie neopakovala athénskou chybu: nechtěla, aby francouzský Sokrates zemřel ve vězení a stal se mučedníkem kontrarevoluce. Maurras je před smrtí omilostněn. Propuštěn, smířen nakonec s Bohem, umírá 16. listopadu roku 1952.

PRCHALA Lev, narozen 23. 3. 1892 ve Slezské Ostravě, zemřel 11. 6. 1963 ve Feldbachu (Rakousko), český generál, zahraniční odbojář a antikomunista.

Lev Prchala se narodil 23. března 1892 ve Slezské Ostravě jako syn horníka. Navštěvoval vyšší školu a poté na universitě ve Vídni studoval práva; studia však pravděpodobně nedokončil. Jako dvacetiletý v Terstu nastoupil dobrovolně do rakousko-uherské c. a k. armády. Roku 1913 dokončil školu pro důstojníky v záloze a po vypuknutí války odešel na frontu. V roce 1916 padl, již v hodnosti nadporučíka, do ruského zajetí. V následujícím roce se dal do služeb českých legií. Bohužel, neznáme myšlenkový přerod záložního habsburského důstojníka ve vojáka svobody, který se tak rozhodl odložit císařský kabátec a zradit přísahu ve jménu vybojování nezávislého českého státu. Nyní s rychle rostoucím českým vojskem bojoval nejprve proti německým vojskům a později proti Rudé armádě na Sibiři. Za tzv. anabáze velel na magistrále zadním čs. vojákům. Od února 1919 byl s hodností plukovníka velitelem 3. střelecké divize. Zároveň byl československým delegátem u vrchního velitelství bělogvardějských vojsk na Sibiři. Bolševici vypsalí na jeho hlavu milion rublů odměny, ale přesto se spolu se svými jednotkami probil přes Sibiř až do Vladivostoku, kde konečně opustil Rusko. Během těchto posledních měsíců působení čs. legie na území občanskou válkou zmítaného Ruska se mu u Bajkalského jezera roku 1920 narodil syn.

Plukovník Prchala přibyl do mezitím vzniknuvšího Československa v roce 1920, odkud byl promptně odeslán na vysokou školu válečnou do Francie. Po návratu do ČSR velel nejprve horské brigádě na Slovensku a pak střídal různé vysoké funkce. Přesto, že nesouhlasil se zahraniční politikou mladého státu a dával i najevo svou nelibost se stálým ministrem zahraničí Edvardem Benešem, nadřízení jeho schopnosti oceňovali, neboť i v míru a v řádné armádě opět pokračoval jeho hodnostní postup. V roce 1925 byl jmenován brigádním generálem a o tři léta později divizním. Poté se propracoval do funkce podnáčelníka Hlavního štábu Čs. armády, nabízený post náčelníka však v roce 1933 odmítl kvůli sporům ohledně vedení zahraniční politiky. Poté byl jmenován zemským vojenským velitelem v Koši-

cích (pro východní Slovensko a Podkarpatskou Rus). V roce 1936 byl povýšen do hodnosti armádního generála. Na rozdíl od jiných důstojníků – Benešových odpůrců nebylo Prchalovi zaraženo povyšování.

Po mobilizaci v září 1938 se stal podle nástupového plánu velitelem 4. polní armády, která byla rozvinuta na jižní Moravě proti bývalé rakouské hranici. Právě jí a armádě armádního generála Vojtěcha Borise Luži, taktéž někdejšího příslušníka ruské legie, která stála proti pruskému Hornímu Slezsku, určovaly plány čs. vojenského velení klíčovou úlohu obrany. Prchalovo umístění hovoří tedy samo za sebe o jeho schopnostech a důvěře v něj. Po mnichovské konferenci se postavil proti Benešovu rozhodnutí přijmout kapitulaci, především s odkazem na to, že 90 % všech tzv. sudetských Němců přes konflikt se svědomím během záříjové krize dostalo své povinnosti při mobilizaci. Generál si prý nikdy neodpustil, že tehdy Beneše nezastřelil, když už na něj na Hradě mířil pistolí. Generál S. Ingr, pozdější exilový ministr národní obrany v Londýně, měl se svou divizí obsadit Prahu. Nástup české junty se však, jak víme, nekonal. Prezident Beneš na toto generálské spiknutí ovšem také nezapomněl, jak uvidíme dále.

Po demobilizaci se velitelství 4. armády přesunulo do Bratislavy. V souvislosti se zabráním oblastí českého pohraničí vzplanulo s velkou intenzitou úsilí o osamostatnění i na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Generál Prchala byl, pravděpodobně mimo jiné i pro svou energickou povahu, jmenován velícím generálem Karpatské Ukrajiny (jak byla mezitím přejmenována Podkarpatská Rus; nesystematičnost a nejednotnost v oficiálním názvosloví velmi dobře svědčí o rychlostech změn, nejasnostech a vůbec o rozvratu státu, který po Mnichovu nastal) a členem vlády „ukrajinské národní jednoty“ (3. autonomní podkarpatsko-ruská). Jeho jmenování vyvolalo protesty proti Praze a neklid v zemi. 6. března 1939 jej státní prezident Hácha jmenoval ministerským předsedou další vlády. Od 6. do 15. března byl dále ministrem financí, vnitra a dopravy ve 4. vládě, což z něj učinilo jakéhosi „prezidentova guvernéra“ v Podkarpátí. Při obsazování Podkarpatské Rusi honvédy vydal 15. března příkaz k obraně; vzhledem k okupaci zbytku českých zemí a osamostatnění se Slovenska se však po třech dnech zhroutila. Generál Prchala se domníval, že německé a protektorátní úřady se postaví proti obsazení východního území maďarskou královskou vládou. Když seznal, že tomu tak nebude a pochopil realitu okupace a záměry nacistického Německa, odešel v květnu 1939 do Polska, kde organizoval „svobodné legiony“ z Čechů a Slováků (vzhledem k polským zájmům a tehdejší mezinárodní situaci nebyl ustaven jeden útvar československý, nýbrž samostatně legion český a slovenský), které polský stát hodlal nasadit v předpokládaném boji proti Hitlerovi a Stalinovi.

17. září, kdy již byla porážka Polska v poli hotova, odejel do Francie, kde se opět podílel na formování našich jednotek. Politicky spolupracoval s M. Hodžou a Š. Osuským, tedy protibenešovským křídlem odboje. V červnu 1940 musel ve své cestě pokračovat – do Londýna. Měl ovšem zásadní rozpory s E. Benešem. Když se tomu konečně podařilo odsunout Hodžu mimo hru, stanul v čele opozice proti Benešově koncepci odboje. Beneš jej tedy v říjnu 1940 převedl mimo činnou vojenskou službu. Tento nanejvýš politický akt byl později socialistickou historiografií vykládán tak, že generál Prchala žil v exilu, pobíral generálský plat a nepodílel se na odboji! Exilový prezident rovněž zamítl žádosti z latinské Ameriky o vyslání gen. Prchalovy poradce do některých zemí kontinentu. Benešův odpor

vůči generálově osobě šel však dál; například odmítl vyznamenat generálova syna za statečnost a odvahu v boji čs. 11. pěšího praporu u Tobrúku.

Generál Prchala se stal prezidentem české Národní rady, která zastupovala tu část emigrace, které se nejprve nelíbil Benešův příklon k SSSR a po skončení války odsoudila i postup Benešovy ČSR proti Slovákům a sudetským Němcům.

Lev Prchala se již nikdy do své vlasti nevrátil. Hned v červenci roku 1945 byl „za trest“ zbaven hodnosti armádního generála. Nyní již bývalý generál se však nedal a u britského soudu si vysoudil na československém státu hodnost i penzi, kterou tak Československo nadále platilo až do generálovy smrti, i když mu ji oficiálně nepřiznávalo. Žádost pražské vlády o vydání generála Prchaly britské úřady v roce 1946 odmítly. Lze si představit, co by jej čekalo po roce 1948.

Roku 1950 dlel Lev Prchala několikrát v Německu, kde 6. srpna jménem svého Národního výboru uzavřel smlouvu s „Pracovní společností na ochranu sudetoněmeckých zájmů“ ve Wiesbadenu, ve které byl návrat Němců z českých zemí do jejich vlasti (českých zemí) uznán spravedlivým a proto označen za samozřejmý. Z iniciativy generála Prchaly vznikl v prosinci 1950 sudetoněmecko-český federativní výbor v Bonnu, který si kladl za cíl sjednotit všechny v exilu žijící Čechy a „sudetské“ Němce v boji proti útlaku a k přípravě návratu do vlasti. Také v květnu 1955 pobýval generál Prchala jako host na sudetoněmeckém sjezdu v Norimberku.

V květnu 1958 obdržel generál Prchala Evropskou Karlovu cenu Sudetoněmeckého krajanského spolku. Generál Prchala objasňoval v rozhlase, proč převzal německé vyznamenání: „Nemohl jsem být spokojený s postavením českého národa, které mu bylo přisouzeno ve staré monarchii, ale také nemohu schválit postup pražské vlády proti národnostem!“ S touto spoluprací generála Prchaly s organizací W. Jaksche samozřejmě nemusíme souhlasit; ani tak nehodlám činit. Ke cti Prchalově budiž řečeno, že ač bezpochyby statečný vlastenec, neviděl svět černobíle a nebyl zaměřen a priori protiněmecky. Bývalí čeští Němci dále mohli Prchalovi poskytnout prostředky a politický vliv a nemohlo být pochyb o tom, že jim skutečně ležel na srdci osud země pod komunistickým rájem na zemi. Z hlediska širší historie česko-německých vztahů se však domnívám, že poválečné „zúčtování s německým problémem“ bylo významným emancipačním krokem českého národa. Jiná věc je morální úpadek českého národa, plynule pokračující již od kapitulace v roce 1938.

Generál navíc již od roku 1939 prosazoval v politické praxi úzkou středoevropskou spolupráci – zjevně pochopil, že středoevropské mocenské vakuum lze vyplnit zevnitř. Dále budiž řečeno, že Národní výbor byl vlastně jediný, kdo v exilu po válce vykonal nějakou alespoň trochu hmatatelnou politickou činnost. Národní výbor pokračoval v práci až do r. 1989, avšak významu polské exilové vlády (se kterou rovněž spolupracoval) nikdy nedosáhl, byť měl tradici stejně dlouhou, sahající až do válečných let. Ani jedna organizace však nebyla uznána za reprezentanta porobených národů.

Žena generála Prchaly byla dcerou bývalého ruského ministerského předsedy Kerenského. Generál Prchala zemřel 11. června 1963 ve věku 71 let ve Feldbachu v Rakousku. Ještě několik dní před smrtí se účastnil zasedání (sněmu) českých exilových politiků ve Stuttgartu.